

Leselogg – hvorfor og hvordan

Trude Hoel

Gode leseaktiviteter gir barn språklige og sosiale erfaringer som er viktige for dem her og nå så vel som i framtiden. For å forsikre oss om at alle barn er med på å lese i, snakke om og utforske barnebøker, og at aktivitetene på best mulig måte er lagt til rette for barnegruppa og det enkelte barnet, kan vi bruke leselogg. Ved hjelp av leselogg kan vi på en systematisk måte få oversikt over hvilke barn som er med, hvilke bøker og lesemåter som engasjerer, og på hvilke måter barna deltar. Denne vurderingen av selve leseaktiviteten danner et godt utgangspunkt for målrettet og tilrettelagt arbeid med språk.

Barn som ikke deltar

Noen barn velger bort lesing, enten ved å takke nei til å være med eller ved å være til stede, men ikke delta aktivt. Dette kan for eksempel skyldes at barn tiltrekkes av aktiviteter hvor de opplever mestring, og noen velger derfor aller helst ballspill, noen pusling og noen trekkes mot ulike språkbaserte aktiviteter, som lesing. Tilgangen til språklige og sosiale erfaringer er svært ulik for de barna som deltar i leseaktiviteter, og de som ikke gjør det. I løpet av et barnehageår gjelder det samlet sett mange timer.

Barnehagen har en viktig oppgave i å sikre at alle barn deltar i språkbaserte aktiviteter. Vi vet at barn engasjerer seg i det som gis verdi, som er tilpasset deres behov ut fra interesser og utvikling, og som gir dem mestringfølelse. Og for noen barn betyr dette at vi må gjøre lesingen mer tilgjengelig og attraktiv.

Blant barn som velger vekk lesing, kan vi finne noen likhetstrekk, som at barna kan ha svakt språk og/eller være lite språklig aktive. Likevel er forskjellene mellom barn som ikke vil lese, større enn likhetene, og det er derfor ikke en god løsning å samle alle som ikke liker å være med på lesing, i éi gruppe. Lesingen må legges til rette for det enkelte barnet.

Hva er en leselogg?

En leselogg er en type vurdering – i form av systematisk observasjon – som fokuserer på barnets **interesser** så vel som **utfordringer**, **voksenstøtte** og **omgivelser** som barnet trenger for å delta. Hensikten med leseloggen er å rette oppmerksomheten mot hvilket tilbud barnet har behov for knyttet til innhold, rom, tid, grupper, relasjoner osv.¹

Gjennom en gruppebasert leselogg observerer vi hvem av barna som engasjerer seg i leseaktiviteter, og hvem som ikke gjør det. I tillegg observerer vi hvordan barna opptrer sammen – det relasjonelle aspektet: Noen barn vil fremme hverandres språklige deltakelse, mens andre barn vil legge begrensninger på hverandre, for eksempel ved å distrahere.

Vi kan opprette individuelle leselogger for enkeltbarn som ikke engasjerer seg. Individuelle leselogger inneholder observasjoner av tid, bokvalg og hva som

virker/ikke virker. Denne loggen kan brukes på flere måter: for å observere hvilke bøker barnet foretrekker å lese – og planlegge nye leseopplevelser ut fra dette – og for å se på erfaringer fra tidligere leseaktiviteter og bruke disse som utgangspunkt for nye. Vi kan også notere hvilket mål vi har med lesingen, og på den måten blir leselogg et verktøy som sikrer arbeid med språk over tid.

Ved å vurdere aktiviteten kan barnehagens arbeid med språk legges til rette for det enkelte barnet.² Aktivitetsfokustert vurdering kan også omfatte å observere barnet for å gjenkjenne perioder i løpet av dagen hvor barnet lettere kan la seg engasjere, for eksempel tidlig på morgenen eller rett etter mat.

Leselogg som vurderingsform

Aktivitetsorientert vurdering fokuserer på hvordan aktiviteten påvirker barnet, og hvordan aktiviteten eller omgivelsene kan tilpasses for å støtte barnet. Det vil si at intensjonen med vurderingen er å skaffe informasjon for å legge til rette for og fremme læring. Vurderingsformen vil ikke kunne si noe om hvordan det enkelte barnet ligger an i språkutviklingen sammenliknet med andre barn.

Når vi blir vare for barn som unngår leseaktiviteter, er det å avvente situasjonen ikke en god nok løsning. Ved å vurdere aktiviteten systematisk har vi et godt utgangspunkt for å tilpasse den til det barnet trenger for å engasjere seg, basert på barnets interesser så vel som utfordringer, behov for voksenstøtte og utforming av omgivelser.

Den beste måten å unngå at barn holder seg borte fra lesing på, er å gjøre dem til engasjerte deltakere i en lesekultur så tidlig som mulig. Å bruke leselogg fordrer at vi er villige til å investere tid til arbeidet, og det er først og fremst gjennom tidlig innsats vi sikrer at alle barn får et godt språklig tilbud i barnehagen.

¹ Vallberg-Roth, A.-C. (2012). Different forms of assessment and documentation in Swedish preschools. *Nordic Early Childhood Education Research Journal*, 5(23), 1–18.

² Hoel, T., Oxborough, G. H. O. og Wagner, Å. K. H. (2011). *Lesefrø: Språkstimulering gjennom leseaktiviteter i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.